

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК № 3

Л.О. Філіпковська

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 30 » 10 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Інтелектуальна власність

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань:

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність:

073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма:

«Логістика», «Менеджмент», «Управління проектами»

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2019 рік

Робоча програма Інтелектуальна власність

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент»

освітніми програмами «Менеджмент», «Логістика», «Управління проектами»

« 28 » 08 2019 р., – 11 с.

Розробник:

Момот В. М., к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту

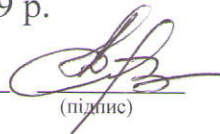
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » 08 2019 р.

Завідувач кафедри

Д. Є. Н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

А. В. Доронін

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>073 "Менеджмент"</u> (код і найменування) Освітня програма <u>«Менеджмент»,</u> <u>«Логістика»,</u> <u>«Управління проектами»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Цикл професійної підготовки
Кількість модулів – 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 32/120		1-й
		Лекції*
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,5		16 годин
		Практичні, семінарські*
		16 годин
		Лабораторні*
	_____ годин	
	Самостійна робота	
	88 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 32/88.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками інтелектуальної власності, виховання та формування у майбутніх спеціалістів знань та навичок з організації та планування і управління інтелектуальної власності, стратегічного управління процесом створення та розповсюдження.

Завдання:

Теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- основи міжнародного законодавства та законодавства України з охорони інтелектуальної власності;
- права та обов'язки автора, власника прав на об'єкт інтелектуальної власності;
- основ управління об'єктами інтелектуальної власності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- законодавство України з охорони інтелектуальної власності;
- особливості об'єктів інтелектуальної власності та правових вимог до них;
- особливості складання матеріалів заявки та формули винаходу (корисної моделі) для різних об'єктів винаходу ;
- особливості патентної документації, проведення патентного пошуку;
- права та обов'язки автора, власника прав на об'єкт інтелектуальної власності,

вміти:

- визначати основні ознаки об'єктів інтелектуальної власності;
- робити оцінку вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- проводити тематичний патентний пошук

мати уявлення:

- про основні методи, що використовуються для захисту результатів інтелектуальної власності;
- про планування діяльності по управлінню інтелектуальною власністю;

Міждисциплінарні зв'язки: менеджмент, управління інноваціями, економіка, управління якістю та ризиками проектів, методологія і організація наукових досліджень.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Основні теоретичні поняття

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність".

Поняття, предмет і завдання курсу «Інтелектуальна власність». Система законодавства в сфері ІВ. Структура Державної системи правової охорони ІВ. Еволюція інтелектуальної власності в Україні. Стан охорони об'єктів інтелектуальної власності за радянські часи і пострадянський період.

Тема 2. Авторське право та суміжні права як об'єкт інтелектуальної власності.

Об'єкти і суб'єкти авторського права і суміжних прав. Об'єкти охорони авторського права. Об'єкти інтелектуальної власності, що не охороняються авторським правом. Об'єкти охорони суміжним правом.

Суб'єкти авторського права і суміжних прав. Інфраструктура для реалізації авторських прав. Організації колективного управління авторськими правами. Виникнення і здійснення АП. Державна реєстрація авторського права. Співавторство. Суб'єкти АП. Термін дії авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора. Термін дії суміжних прав.

Тема 3. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки як об'єкт інтелектуальної власності.

Винахід (корисна модель) - результат інтелектуальної діяльності людини. Умови надання правової охорони. Умови патентоспроможності винаходу, корисної моделі. Промислові зразки як ОІВ.

Об'єкти ПЗ та умови надання правової охорони.

Тема 4. Знаки для товарів і послуг як об'єкт інтелектуальної власності. Право на фірмове (комерційне) найменування.

Знак для товарів і послуг (торгова марка), Умови надання правової охорони ЗТП. Види товарних знаків. Основні функції товарних знаків. Підстави для відмови в наданні правової охорони. Попереджувальна маркіровка. Фірмове (комерційне) найменування. Відмінності між фірмовими найменуваннями і товарними знаками

Тема 5. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності..

Поняття: Сорт рослини, таксон. Критерії охороноздатності сорту.

Топографія інтегральних мікросхем. Умови надання правової охорони ТІМС. Умови охороноздатності ТІМС.

Тема 6. Раціоналізаторські пропозиції як об'єкт інтелектуальної власності.

Раціоналізаторська пропозиція. Критерії визнання пропозиції, раціоналізаторською.

Тема 7. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. "Ноу-хау".

Поняття: комерційна таємниця, ноу-хау. Об'єкт ноу-хау. Основні характерні риси комерційної таємниці.

Модульний контроль

Змістовий модуль 2. Регістрація та захист інтелектуальної власності

Тема 8. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу.

Правова охорона зазначень походження товарів. Поняття об'єктів та суб'єктів прав на кваліфіковане зазначення походження товарів критерії охороноспроможності. Права та обов'язки власників охоронних документів. Міжнародна охорона промислової власності.

Порядок патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах. Принципи визначення доцільності і процедури правової охорони в іноземних державах. Правова охорона відповідно до національних законодавств. Правова охорона відповідно до договору про патентну кооперацію. Правова охорона відповідно до регіональних угод.

Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.

Основні моменти порушення прав інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушенням прав власників чинних охоронних документів та заявників. Дії, що визнаються як порушення авторських прав і суміжних прав. Захист прав в судовому порядку

Тема 9. Патентна документація і її особливості.

Поняття: Патентна документація. Джерела патентної інформації. Класифікації ОІВ.

Складання заявки на винаходи (корисні моделі). Формула винаходу (корисної моделі) як юридичний і технічний документ.

Склад заявки. Оформлення документів заявки. Загальні вимоги до змісту документів заявки. Заява про видачу патенту. Структура опису винаходу (корисної моделі). Формула винаходу (корисної моделі). Суть і призначення формули винаходу. Вимоги до формули винаходу. Істотні ознаки винаходу, корисної моделі. Правила складання формули винаходу (корисної моделі). Реферат. Складання заявки на реєстрацію товарних знаків. Склад документів.

Тема 10. Методика проведення патентного пошуку. Види патентного пошуку.

Поняття патентного пошуку. Види патентного пошуку. Процедура патентного пошуку. Визначення предмету пошуку. Визначення області пошуку інформації. Визначення ретроспективної (глибини) пошуку. Вибір джерел інформації.

Тема 11. Права та обов'язки автора (винахідника), власника прав на об'єкт інтелектуальної власності.

Права автора (винахідника), власника прав на об'єкт інтелектуальної власності. Обов'язки автора (винахідника), власника прав на об'єкт інтелектуальної власності. Система захисту прав автора та власника прав на об'єкт інтелектуальної власності. Форми захисту.

Тема 12. Економіка та управління інтелектуальною власністю.

Об'єкти інтелектуальної власності як товар. Вклад об'єктів інтелектуальної власності в міжнародну торгівлю між розвиненими країнами. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив.

Нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини стосовно нематеріальних активів. Зміст майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Обмеження прав власника.

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія та її види. Невиключно (проста), виключна, повна, одинична, супутня, перехресна, відкрита, примусова, субліцензія тощо. Поняття "ліцензіар", "ліцензіат" і ціни ліцензії.

Договір про передання виключних майнових прав. Підходи до оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1.					
Змістовий модуль 1. Основні теоретичні поняття					
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність".	9	1	-	-	8
Тема 2. Авторське право та суміжні права як об'єкт інтелектуальної власності.	12	1	2	-	9
Тема 3. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки як об'єкт інтелектуальної власності.	11	1	2	-	8
Тема 4. Знаки для товарів і послуг як об'єкт інтелектуальної власності. Право на фірмове (комерційне) найменування.	7	1	2	-	4
Тема 5. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.	8	1	-	-	7
Тема 6. Раціоналізаторські пропозиції як об'єкт інтелектуальної власності.	2,5	0,5	-	-	2
Тема 7. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. "Ноу-хау"	8,5	0,5	2	-	6
Модульний контроль	2	2	-	-	-
Разом за змістовним модулем 1	60	8	8		44
Змістовий модуль 2. Регістрація та захист інтелектуальної власності					
Тема 8. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу	9	1	-		8

Тема 9. Патентна документація і її особливості.	8	1	1		6
Тема 10. Методика проведення патентного пошуку. Види патентного пошуку.	11	1	1		9
Тема 11. Права та обов'язки автора (винахідника), власника прав на об'єкт інтелектуальної власності.	10	1	-		9
Тема 12. Економіка та управління інтелектуальною власністю	20	2	6		12
Модульний контроль	2	2			
Разом за змістовним модулем 2	60	8	8		44
Усього годин	120	16	16		88

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Авторське право та суміжні права як об'єкт інтелектуальної власності . Оформлення та захист прав.	2
2	Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки як об'єкт інтелектуальної власності/	2
3	Знаки для товарів і послуг як об'єкт інтелектуальної власності. Оформлення та захист прав.	2
4	Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності та недобросовісна конкуренція. Оформлення та захист прав.	2
5	Оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності (ІВ) витратними методами	2
6	Оцінки вартості прав на об'єкти ІВ дохідними методами.	2
7	Розрахунок вартості роялті	2
8	Методика проведення патентного пошуку в Internet	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуальна власність та її становлення. (тема 1).	2
2	Поняття законодавства про інтелектуальну власність, його система й спрямованість. Види міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність. (тема 2-6)	2
3	Держава як володілець прав інтелектуальної власності. Підстави набуття державою прав інтелектуальної власності. (тема 1, 2).	2
4	Правове положення патентознавців. Вимоги щодо патентних повірених. Атестація патентних повірених. Повноваження повірених у справах інтелектуальної власності. (тема 1, 3, 12).	2
5	Авторські ліцензійні договори: поняття, характеристика та види. Сторони ліцензійного договору та, правове положення. Поняття, зміст і порядок укладання авторських договорів. (тема 1, 2, 12).	4
6	Колективне управління авторськими й суміжними правами. Поняття і визначення контрафактних порушень авторських та суміжних прав. (тема 2, 12).	2
7	Захист авторських прав в Internet (Тема 2)	5
8	Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції (Тема 3-7)	6
9	Товарні знаки як доменні імена (Тема 4)	4
10	Специфічні умови використання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності та їх захисту (Тема 5)	7
11	Реквізити патенту. Строки дії патенту. Відміна патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту. (тема 3, 9, 12).	3
12	Порядок отримання патенту на винахід і корисну модель. (тема 3, 9, 12).	3
13	Правила торгівлі екземплярами аудіовізуальних творів. (тема 2, 12).	3
14	Посвідчення на раціоналізаторську пропозицію. (тема 6).	2
15	Способи збереження комерційної таємниці. (тема 7)	6
16	Засоби охорони авторських і суміжних прав. Способи захисту авторських і суміжних прав. (тема 8, 12).	8
17	Формальна експертиза та її наслідки. Способи усунення недоліків заявок. (тема 9-10).	15
18	Права інтелектуальної власності як товар (тема 11).	10
19	Методи оцінки вартості роялті (тема 12).	2
	Разом	88

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Контроль і оцінювання якості набутих знань, умінь та практичних навичок студентів має системний характер, базується на принципі наскрізного контролю, який дозволяє забезпечити взаємозв'язок між усіма видами навчального процесу: лекції, практичні, самостійна та індивідуальна робота студента, поточний контроль, іспит.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю, модульного контролю, підсумкового контролю у вигляді тесту на ЕОМ.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	8	0...24
Модульний контроль	0...1	26	0...26
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	8	0...24
Модульний контроль	0...1	26	0...26
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Залік складається з відповіді на комп'ютері на 50 випадково обраних комп'ютером запитань. Максимальну кількість балів за кожне питання -2 (сума – 100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- мати уяву про види об'єктів класифікації інтелектуальної власності ;
- про умови надання правового захисту об'єктам інтелектуальної власності;
- про терміни правового захисту об'єктів різних видів;
- способи комерціалізації інтелектуальної власності.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- застосовувати знання для визначення виду класифікації об'єкту інтелектуальної власності;

- проводити аналіз об'єктів класифікації на предмет розгляду можливого захисту;
- вміти проводити патентний пошук по інформаційним ресурсам;
- вміти розробляти документи для надання правового захисту об'єктів.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи. Вміти самостійно давати характеристику видам об'єктів інтелектуальної власності; умови надання захисту та терміну захисту.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень, які запропоновано у роботах. Вміти проводити діагностику об'єкту інтелектуальної власності, визначати його патентоспроможність, мати уяву про оформлення документів на захист об'єкту, проведення та оформлення патентного пошуку.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної властності : навч. посіб. / Л. О. Філіпковська ; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", 2018. - 56 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / [Т.Г. Васильців, В.В. Апопій, Р.Л. Лупак, О.О. Ільчук]. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. – 172 с.

2. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. — 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: НТУУ «КПІ», 2013. - 262 с.

3. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / Г.М. Остапович, О.М. Стороженко, Г.В. Уманців, О.В. Фоміна. — К.: КНТЕУ, 2012. — 456 с.

4. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник. / В. Д. Базилевич. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
5. Право інтелектуальної власності: Підручник / За ред. д.ю.н., проф. О.А.Підпригори і д.ю.н., проф. О.Д.Святоцького. — К.: Видавничий дім. 2006. – 622 с.
6. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності / Навчальний посібник. - К.: «Держ. інст. інтел. власн.», 2008. - 124 с.
7. П. Т. Бубенко. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / П.Т. Бубенко, В.В. Величко, С.М. Глухарев; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.:ХНАМГ, 2011. – 215 с.
8. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: підручник для студентів вищих навч. закладів / О.А. Підпригора, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.С. Дроб'язко та ін.; за ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004.- 672 с.
9. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. /І.І. Дахно. - К. : Либідь, 2003. - 200 с.

Допоміжна

1. Бошицький Ю. Л. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник. / Ю.Л. Бошицький.- К.: Логос, 2007. - 488 с.
2. Козырев А. Н., Макаров В. Л. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности. / А. Н. Козырев, В. Л. Макаров. – М.: Интерреклама, 2003. – 352 с.
3. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О.Довгий, В.О.Жаров, В. О. Зайчик та ін. – К.: Форум, 2002. – 319 с.
4. Шатраков А. Ю. Управление интеллектуальной собственностью и исключительными правами промышленных предприятий. / А.Ю. Шатраков. – М.: Экономика, 2009.- 192 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://sips.gov.ua> Офіційний портал Державної служби інтелектуальної власності України.
2. <http://www.uipv.org/> Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності (Укрпатент). Сайт
3. <http://www.wipo.int/portal/ru/> WIPO. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Сайт